

Školský vzdelávací program 2020/2021

Názov školy: **Základná umelecká škola Tisovec**

Francisciho 803, 980 61 Tisovec

047/54 93 272, 0901 704 007,

Stránka školy: www.zustisovec.edupage.org

zustisovec@azet.sk, zustisovec2@gmail.com

IČO: 3788749

Riaditeľ: Mgr. Milan Matucha, DiS. art.

Zriaďovateľ: Mesto Tisovec

Predkladateľ: Mgr. Milan Matucha, DiS. art., riaditeľ školy

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP do 30.06.2021: Mgr. Milan Matucha, DiS. art.

od 03.09.2021: Mgr. Milan Matucha, DiS. art.

Vyučovací jazyk: slovenský

Druh školy: štátna

Platnosť dokumentu: školský rok 2021/2022

O B S A H

1. Charakteristika základného umeleckého vzdelávania	3
2. Stupne základného umeleckého vzdelania a ich charakteristika	3
3. Všeobecná charakteristika ZUŠ Tisovec	7
4. Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu v základných umeleckých školách	13
5. Prijímanie žiakov na štúdium, organizácia prijímacieho konania	14
6. Charakteristika žiakov	15
7. Ukončovanie štúdia v základnej umeleckej škole	16
8. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní	17
9. Charakteristika pedagogického zboru	17
10. Projekty	17
11. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	18
12. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy	19
13. Finančné zabezpečenie	20
14. Škola ako životný priestor	20
15. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	20
16. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	21
17. Učebný plán	22
18. Učebné osnovy	22
19. Záver	23

1. Charakteristika základného umeleckého vzdelávania

ZUŠ svojimi špecifickými vzdelávacími a kultúrno-výchovnými cieľmi, obsahom a organizáciou umeleckého vzdelávania v značnej miere spĺňa atribúty školy s významným kultúrno-výchovným poslaním. ZUŠ vytvárajú podmienky pre aktívnu umeleckú činnosť žiakov škôl a stávajú sa tak významnou a zmysluplnou súčasťou programu výchovy a vzdelávania a účinným nástrojom úsilia proti negatívnym prejavom.

ZUŠ poskytuje umelecké vzdelávanie pre veľmi širokú vzorku záujemcov o štúdium, vo vekovom rozpätí detí predškolského veku až dospelých uchádzačov. Vzhľadom na špecifiká umeleckého vzdelávania si základná umelecká škola aj v súčasnosti zachováva rozsah svojej pôsobnosti tak ako v predchádzajúcom období. Záujemcom o štúdium ponúka prípravné štúdium, základné štúdium, ktoré sa člení na I. a II. stupeň, rozšírené štúdium, skrátené štúdium a štúdium pre dospelých.

Väčšina žiakov navštevujúcich ZUŠ uplatní nadobudnuté vedomosti, zručnosti a návyky priamo v rámci záujmovej umeleckej činnosti alebo v individuálnej umeleckej tvorbe.

ZUŠ poskytuje mnohým svojim žiakom v rámci základného štúdia základné umelecké vzdelanie v uvedených stupňoch, ktoré je východiskom pre ďalšie umelecké vzdelávanie. Z tohto dôvodu možno chápať štúdium v ZUŠ ako prípravu mnohých žiakov pre ich profesionálne pôsobenie v oblasti umenia.

V ZUŠ možno zriadiť hudobný, výtvarný, tanečný a literárno-dramatický odbor alebo niektoré z uvedených odborov.

V hudobnom odbore získavajú žiaci hudobné vedomosti a rozvíjajú svoje zručnosti v hre na strunových, klávesových, dychových, bicích nástrojoch a v sólovom a zborovom speve, v komornej a orchestrálnej hre.

Vo výtvarnom odbore získavajú žiaci základné vedomosti v oblasti výtvarného umenia, rozvíjajú svoje schopnosti v predmetoch kresba, maľba, grafika, modelovanie dekoratívne činnosti a v ďalších nepovinných predmetoch.

V tanečnom odbore získavajú žiaci základné informácie z dejín tanečného umenia a rozvíjajú svoje pohybové schopnosti v predmetoch hudobno-pohybová výchova, tanečná príprava, klasický tanec, ľudový tanec, kreatívny tanec, džezový tanec, historický tanec, moderný tanec, tance iných národov, pantomíma a v nepovinnom predmete súborová práca.

Literárno-dramatický odbor je syntetizujúcim odborom, ktorý obsahuje dramatické, pohybové, rečové, prednesové a slovesné tvorivé činnosti, hru s bábkou a písané slovo, prostredníctvom ktorých pôsobí na celkový rozvoj myslenia, cítenia a konania žiakov.

2. Stupne základného umeleckého vzdelania a ich charakteristika

Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o výchove a vzdelávaní môže žiak získať úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v ZUŠ základné umelecké vzdelanie.

Základné umelecké vzdelanie sa člení na:

- a) **primárne umelecké vzdelanie**, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia ZUŠ; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou,
- b) **nižšie sekundárne umelecké vzdelanie**, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre druhú časť prvého stupňa základného štúdia ZUŠ; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

- **Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania (ISCED – International Standard Classification of Education)**

Pre vypracovanie Štátneho vzdelávacieho programu podľa jednotlivých stupňov vzdelávania používame aj na Slovensku klasifikáciu ISCED (UNESCO, 1999) pre obsahové oblasti vzdelávania, podľa ktorej sa postupuje v Európskej únii a ktorú akceptujú aj iné medzinárodné organizácie (napr. OECD).

Základný stupeň umeleckého vzdelania, podľa International Standard Classification of Education (ďalej len ISCED), poskytujú v Slovenskej republike základné umelecké školy. V tejto súvislosti ide o primárne vzdelanie – 1B a nižšie sekundárne vzdelanie – 2B. Zároveň sú ZUŠ súčasťou sústavy základných a stredných škôl.

- **Medzinárodná klasifikácia vzdelávania ISCED**
Stupeň ISCED

Stupeň školskej sústavy opis v slovenskom školskej sústave ISCED 0

Predprimárne vzdelávanie nultého stupňa – všetky druhy vzdelávania predchádzajúce primárnu úroveň - vzdelávanie prebiehajúce v materských školách.

ISCED 1

ISCED 1B Primárne vzdelávanie – vzdelávanie na primárnej úrovni.

Primárne umelecké vzdelanie 1. časť I. stupňa základného štúdia ZUŠ

ISCED 2

ISCED 2B Nižšie sekundárne vzdelávanie – vzdelávanie na nižšom sekundárnom stupni.

Nadväzuje na primárne vzdelávanie pred vstupom na vyššie sekundárne vzdelávanie.

Nižšie sekundárne vzdelávanie 2. časť I. stupňa základného štúdia ZUŠ

Prvá časť prvého stupňa základného štúdia

– **primárne umelecké vzdelanie – ISCED 1 B**

- a) Základné štúdium sa člení na prvý stupeň, ktorý nadväzuje na prípravné štúdium a na druhý stupeň, ktorý nadväzuje na prvý stupeň základného štúdia. Štúdium na prvom stupni má najviac deväť ročníkov a na druhom stupni má najviac štyri ročníky. Je určené pre žiakov, ktorí preukázali požadovanú úroveň umeleckých schopností, zručností a návykov umožňujúci ich ďalší úspešný rozvoj v príslušnom umeleckom odbore.

b) Prvý stupeň základného štúdia sa člení na prvú časť, ktorá má najviac štyri ročníky a na druhú časť, ktorá má najviac päť ročníkov. Úspešným absolvovaním posledného ročníka prvej časti prvého stupňa základného štúdia získa žiak primárne umelecké vzdelanie.

Ťažisko výučby spočíva v zapojení poznávacieho procesu (v zmysle racionálnom i mimoracionálnom) do vzťahu s tvorením.

Ciele primárneho vzdelávania

Súčasná ZUŠ svojimi špeciálnymi vzdelávacími a kultúrno-výchovnými cieľmi, obsahom a organizáciou vzdelávania v značnej miere spĺňa požadované atribúty školy s významným kultúrno-výchovným poslaním. ZUŠ vytvárajú podmienky pre aktívnu umeleckú činnosť žiakov základných a stredných škôl v čase mimo vyučovania v popoludňajších hodinách, ich náplň sa tak stáva významnou a zmysluplnou súčasťou programu výchovy a vzdelávania a účinným nástrojom úsilia proti negatívnym prejavom správania, drogovej závislosti a kriminalite.

V ontogenetickom vývoji jedinca existujú obdobia, v ktorých sú vytvorené najvhodnejšie podmienky na formovanie určitých vlastností osobnosti. Potreba koordinovať formovanie určitých vlastností a postojov osobnosti počas psychického a somatického vývoja jedinca je vedecky podložená. Jej uplatňovanie je obzvlášť dôležité pri rozvíjaní schopností a najmä zručností a návykov, ktoré sú predmetom umeleckého vzdelávania. Práve tieto procesy, vyžadujúce si rovnomerný rozvoj a koordináciu viacerých zložiek osobnosti a zosúladienie činnosti viacerých systémov, možno úspešne rozvíjať spravidla v období mladšieho a staršieho školského veku.

V postpubertálnom období a v období adolescencie ich už spravidla nie je možné efektívne rozvíjať. Vyššie uvedené je potrebné chápať v súvislosti so špecifikami výchovy a vzdelávania v jednotlivých umeleckých odboroch. Preto aj odporúčaný vek na prijatie do ZUŠ je uvedený v platných učebných plánoch pre ZUŠ podľa jednotlivých umeleckých odborov. Z toho vyplýva opodstatnenosť, v mnohých prípadoch nevyhnutnosť, začať umelecké vzdelávanie v mladšom školskom, prípadne už v predškolskom veku dieťaťa. Učebné plány to umožňujú.

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplývajú nasledovné ciele:

- rozvíjať kreatívne myslenie,
- rozvíjať emočnú inteligenciu, pestovať zmysel pre dobro a krásu,
- budovať v dieťati hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt a pod.,
- usmerňovať dieťa k vyšším duchovným hodnotám,
- prispôsobovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji umení,
- viac sa venovať vývoju vkusovej orientácie detí,
- úzka spoluprácu ZUŠ nielen so základnými školami v mieste pôsobenia, ale i s obcou, kultúrnymi centrami či umeleckými súbormi v mieste školy a pod.,
- sústavne vzdelávať a rozširovať obzor žiakov – nielen ich odbornej umeleckej úrovne, ale i v oblasti komunikačno-ľudskej,

- využívať systém projektového vyučovania je možné realizovať dvojakým spôsobom:

Druhá časť prvého stupňa základného štúdia ZUŠ – nižšie sekundárne umelecké vzdelanie – ISCED 2 B

Prvý stupeň základného štúdia sa člení na prvú časť, ktorá má najviac štyri ročníky a na druhú časť, ktorá má najviac päť ročníkov. Úspešným absolvovaním posledného ročníka druhej časti prvého stupňa základného štúdia získa žiak nižšie sekundárne umelecké vzdelanie.

Nižšie sekundárne vzdelávanie – vzdelávanie na nižšom sekundárnom stupni. Nadväzuje na primárne vzdelávanie pred vstupom na vyššie sekundárne vzdelávanie - 2. časť I. stupňa základného štúdia ZUŠ.

Predpokladom dosiahnutia cieľov nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelania je zaistenie kontinuity a plynulého prechodu z primárneho na nižšie sekundárne vzdelanie. Uvedený stupeň vzdelania ZUŠ zodpovedá spravidla nižšiemu sekundárnemu vzdelaniu na základnej škole (5. – 8. ročník). Nadväzuje na primárne vzdelanie v jednotlivých odboroch ZUŠ. Základom nižšieho sekundárneho vzdelania je hlbšie rozvíjanie a utvrdzovanie odborných zručností, uprednostňovanie kreativity žiakov schopnosťou hľadať a nachádzať originálne riešenia, príprava na štúdium v odborných umeleckých školách alebo v amatérskej umeleckej sfére. Ťažisko výučby spočíva v zapojení poznávacieho procesu (v zmysle racionálnom i mimoracionálnom) do vzťahu s tvorením. ZUŠ formujú žiakov mnohostranne, priamo ovplyvňujú ich odborný umelecký rast variabilnými študijnými programami a alternatívnymi metódami práce. Vychováva návštevníkov kultúrnych umeleckých podujatí, pre ktorých sa umenie stáva neoddeliteľnou súčasťou ich života.

Pre najtalentovanejších žiakov a pre štúdium pre dospelých, ktorí majú zvlášť intenzívny záujem o štúdium v rôznych odboroch ZUŠ pokračuje rozšírené štúdium z primárneho vzdelania až do ukončenia nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelania. Zaradenie žiaka do rozšíreného štúdia navrhuje triedny učiteľ. Návrh predkladá riaditeľovi školy do 31. marca školského roka, ktorý predchádza školskému roku, v ktorom má byť žiak zaradený do rozšíreného štúdia.

Ciele nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelania

Umelecké školstvo na Slovensku predstavuje ucelenú sústavu škôl, ktoré poskytujú mladej generácii možnosť rozvíjať svoj talent a nadanie v niektorej z tvorivých umeleckých disciplín. Jednotlivé zložky tejto sústavy a ich výstupy sú usporiadané tak, že umožňujú žiakovi pokračovať v umeleckej príprave na vyššom stupni (konzervatórium, stredné umelecké odborné školy, pedagogické školy a pod.) a postupne sa kvalifikovať pre profesionálny výkon niektorého umeleckého povolania alebo sa stať umeleckým amatérom.

Súčasná ZUŠ svojimi špeciálnymi vzdelávacími a kultúrno-výchovnými cieľmi, obsahom a organizáciou vzdelania v značnej miere splňa požadované atribúty školy s významným kultúrno-výchovným poslaním. ZUŠ vytvárajú podmienky pre aktívnu umeleckú činnosť žiakov základných a stredných škôl v čase mimo vyučovania v popoludňajších hodinách, ich náplň sa tak stáva významnou a zmysluplnou súčasťou programu výchovy a vzdelávania a účinným nástrojom úsilia proti negatívnym prejavom správania, drogovej závislosti a kriminalite.

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplývajú nasledovné ciele:

- upevňovať kreatívne myslenie,
- naďalej rozvíjať emočnú inteligenciu,
- neustále pestovať zmysel pre dobro a krásu,
- pokračovať v budovaní hodnotového systému žiaka a obranyschopnosti voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt a pod.,
- usmerňovať žiaka k vyšším duchovným hodnotám,
- prispôsobovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji umení,
- usmerňovať vkusovú orientáciu žiakov,
- naďalej úzko spolupracovať nielen so základnými školami v mieste pôsobenia, ale i s obcou, kultúrnymi centrami či umeleckými súbormi v mieste školy a pod.,
- sústavne vzdelávať a rozširovať obzor žiakov – nielen ich odbornej umeleckej úrovne, ale i v oblasti komunikačno-ľudskej,
- využívanie systému projektového vyučovania je možné realizovať dvojakým spôsobom:

1. formou vytvárania integratívnych výtvarno-hudobno-scénických projektov rôznych typov (vyžaduje medziodborovú spoluprácu v rámci škôl, prípadne i zaangažovanie profesionálnych umelcov z umeleckých súborov, pôsobiacich v mieste školy) alebo
2. analytickým spôsobom v rámci teoretických predmetov,
 - primerane veku rozvíjať kľúčové spôsobilosti, zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovať základ pre záujem o celoživotné vzdelávanie,
 - naďalej upevňovať povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,
 - precizovať záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.

3. Všeobecná charakteristika ZUŠ v Tisovci

➤ ZUŠ V TISOVCI MÁ 3 ODBORY:

- HUDOBNÝ (HO),
- TANEČNÝ (TO),
- VÝTVARNÝ (VO).

➤ VYUČUJE SA NA 4 STUPŇOCH ŠTÚDIA :

- PRÍPRAVNÉ (PŠ: PHV, PHN, PTV) ;
- ZÁKLADNÉ – I. STUPEŇ – 1., 2. ČASŤ;
- ZÁKLADNÉ – II. STUPEŇ;
- ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH (ŠPD).

➤ **DĹŽKA ŠTÚDIA:**

- PŠ - 1 – 2 ROKY
- HO, TO, VO
- I. STUPEŇ – 1.ČASŤ, I. STUPEŇ – 2. ČASŤ MAXIMÁLNE 5
- ROKOV II. STUPEŇ A ŠPD – VŠETKY ODBORY MAXIMÁLNE 4
- ROKY

➤ **FORMA ŠTÚDIA:**

- individuálne a skupinové vyučovanie,
- rozšírené vyučovanie,
- skrátené vyučovanie.

➤ **ZOZNAM ŠTUDIJNÝCH ODBOROV, UČEBNÝCH ODBOROV
A ICH ZAMERANÍ:**

✓ **hudobný odbor (HO):**

- hra na nástrojoch: klavír, keyboard, akordeón, husle, violončelo, gitara (klasická, elektrická, basová), zobcová flauta – rôzne druhy, priečna flauta, klarinet, saxofón, bicie nástroje,
- hudobná náuka,
- sprievod, komorná hra, hra v súbore,
- hra z listu, obligátne nástroje, hra na nástroji,
- voliteľné vyučovacie predmety vo všetkých umeleckých odboroch a stupňoch;

✓ **tanečný odbor:**

- hudobno-pohybová výchova, tanečná príprava,
- klasický, ľudový, kreatívny, džezový tanec,
- tanečná prax,
- súborová práca.

✓ **výtvarný odbor:**

- výtvarná výchova obsahuje kreslenie, maľovanie, grafiku, modelovanie, priestorové a akčné vytváranie, prácu s materiálom atď.

História školy

V Tisovci bol hudobný život jedným z najvýraznejších prejavov spoločenského a kultúrneho diania. V celej histórii mesta neexistovali hudobné aktivity oddelene, ale stále boli súčasťou spoločenského života.

Počiatky školstva v Tisovci spadajú hlboko do doby reformácie v 1. polovici 16. storočia. O hudobnom školstve je však pramenný materiál úplne strohý.

O prvých začiatkoch svedčí zmienka tunajšieho historika, bádateľa, publicistu, pedagóga a kňaza Jozefa Maliaka /1854 – 1945/. Ten sa vo svojich článkoch Tisovec v minulosti, uverejňovaných v časopise Domácnosť a škola, prvýkrát zmieňuje aj o tisovskom hudobnom živote: „V roku 1721 bol povoláný do Tisovca za učiteľa Ján Raduch inak Kačník menovaný, pochodiaci z Liptovskej stolice do Sv. Mary. Tu nielen s dobrým prospechom vyučoval mládež a verejné služby Božie povznášal výtečnou svojou hudbou, lež i kým bola cirkev prenasledovaná dlhotrvajúcou pravotou, podujímal v jej prospech rozličné vyslanstvá.“

O jeho priazeň sa uchádzala najmä aristokracia a veľmi rada ho pozývala k svadobným príležitostiam, aby svojím utešeným spevom zabával svadobníkov. Viacerí študenti, ktorí sa uchádzali o učiteľské stanice sa začali učiť hudbe najskôr uňho. Zaobchádzal s nimi ako so svojimi kolegami.

Jedným z prvých Raduchových žiakov bol Ján Hajnoci z Dolnej Strehovej. Po skončení svojich štúdií prišiel do Tisovca k Raduchovi, aby sa vyučil cirkevnej hudbe. Hneď prevzal vyučovanie školskej mládeže, a keď Raduch zomrel, prešli na neho od roku 1740 všetky jeho kompetencie.

Významným spôsobom sa o rozvoj hudobného života v Tisovci zaslúžili i dvaja kňazi, Ján Glosius Pondelský a Matej Šulek.

Ján Glosius Pondelský vytvoril pod pseudonymom Jeden Jafetův Potomek spevník náboženských piesní a modlitieb. Spevník mal 500 strán. Tak možno povedať, že práve on založil v Tisovci tradíciu hudobníkov a básnikov.

Matej Šulek, počas svojho pôsobenia dosiahol, že všetky deti začali navštevovať školu. Zvýšil vedomostnú úroveň u starších ľudí, a tak v kostole spievali takmer všetci ľudia nábožné piesne z Tranovského spevníka, ktorý zabezpečil pre každú rodinu. Vybudoval novú faru / 1792 /, postaral sa o opravu organa / 1793 /. / Mimochodom práve v Tisovci žil a pôsobil Franko Eduard Pecník – v európskom rozmere uznávaný staviteľ organov./ Matej Šulek dal postaviť novú školu roku 1805, pretože dve drevené školy, ktoré postavili roku 1785, zhoreli. Bol aktívny i v komponovaní a dokonca tri jeho vlastné piesne sa nachádzajú v spevníku Cithara sanctorum z roku 1877 pod číslami 1010, 1011, 1032. Roku 1834 postavili murovanú poschodovú školu s učiteľskými bytmi.

Neskôr sa hudbe nielen prakticky, ale aj teoreticky, venoval Gustáv Hostivít Lojko – Tisovský, slovenský pedagóg a hudobník /1843 – 1871/, ktorý celý život prežil isovci. Uvádza to Československý hudobný slovník osob a institucí .

Hudobná škola

Za východiskový bod pri mapovaní histórie tisovského hudobného školstva možno považovať stručnú zmienku v kronike uloženej v Štátnom okresnom archíve Rimavská Sobota pod názvom „Magistrát mesta Tisovec 1615 – 1945“, kde sa dočítame, že roku 1937 bola v Tisovci zriadená Hudobná škola.

Bližšie údaje o análoch Tisovského hudobného školstva poskytuje aktívna činnosť miestneho odboru Matice Slovenskej a ženského spolku Živena, keď adresovali koncom júna 1937 obecnému zastupiteľstvu žiadosť o pridelenie priestorov pre hudobnú školu. O tri dni žiadosť prerokoval tisovský notársky úrad. V odpovedi sa píše: „Uznesením č. 66 v r. 1937 obecné zastupiteľstvo, plne chápuce význam ustanovizne Hudobnej školy pre Tisovec, vyhovuje žiadosti a na základe návrhu obecnej rady dáva k dispozícii s cieľom vyučovacím pre hudobnú školu miestnosti v obecnej budove bývalého notárskeho úradu. Vzhľadom na to, že táto hudobná škola nemá k dispozícii finančné prostriedky, aby bola úplne sebestačná, uznáva sa obecné zastupiteľstvo prepustiť túto miestnosť predbežne bezplatne s podmienkou, že až by obec potrebovala nevyhnutne miestnosti pre úrad alebo iné veľmi potrebné účely, povinná bude hudobná škola tieto obci prepustiť, bez nároku na akékoľvek odškodné. Taktiež vyhraduje si obec vyrúbiť primerané poplatky za užívanie týchto miestností pre dobu pozdejšiu, až hudobná škola bude finančne prosperovať. Uvedomuje sa riaditeľstvu Hudobnej školy v Tisovci dňa 22. októbra 1937.“

Hudobná škola začala svoju činnosť v budove POMOCNICE (terajšia Slovenská sporiteľňa). Jej názov bol Hudobná škola miestneho odboru Matice Slovenskej a Živeny. Istý čas bola v dome č. 813 na Francisciho ulici /, u Zvarov “. Dom patril pôvodne rodine Demianovej /Fil’ove/. Ako učiteľ tu pôsobil František Fábry. Vyučovalo sa aj v dome Jána Homolu, obchodníka na ulici Jesenského.

Tisovec sa vtedy zaradil medzi pätnásť miest s hudobnými školami na Slovensku, pričom bol počtom obyvateľov najmenší spomedzi ostatných, ktoré mali samostatné hudobné školy (len pre úplnosť uvedieme, že to boli Bratislava, Banská Bystrica, Bardejov, Brezno, Liptovský Mikuláš, Nitra, Prešov, Prievidza, Trnava, Trenčín, Skalica, Spišská Nová Ves a Zvolen).

Po okupácii južných území Slovenska miestny odbor Živeny v Rimavskej Sobote presťahoval svoj inventár do Tisovca, ktorého súčasťou boli o.i. dva klavíre. Keď sa z Tisovca odsťahovalo vojenské doplnovacie veliteľstvo, vyučovalo sa v šatni mestskej sály obecného domu.

Hudobná škola v tom čase mala dva odbory: klavír a husle. Riaditeľom bol Pavel Roško, ktorý vyučoval hru na husle. V hudobnej škole vyučovali manželia Brachtelovci, ktorí dochádzali z Brezna - po roku sa však ako sudetskí Nemci odsťahovali a František Fábry huslista, ktorý dochádzal z Hnúšte. Počas svojho pôsobenia v Tisovskom gymnáziu vyučoval klavír prof. Dr. Ján Boor (neskôr profesor na VŠMU) a Antónia Studená (manželka akademického maliara Františka Studeného), Eugen Štrba, Izabela Riavanová - pôvodne Izabela Ferencová. Pôsobila ako klavírna pedagogička v Hudobnej škole v Tisovci roku 1941 a od roku 1942 v Hudobnej škole v Trnave. Lýdia Bogschová - Majerníková a koncom Slovenského štátu aj V. Čunderlíková (manželka profesora Ľubomíra Čunderlíka). Spomínané osobnosti pedagógov v začiatkoch viedli k umeniu mnoho detí, z ktorých vynikol súčasný profesor, dirigent, organový virtuóz, pedagóg, hudobný skladateľ Ján Valach / t.č. žijúci v Belgicku /a profesor, režisér Branislav Kriška/ 1931 – 1999 Roku 1945, keď došlo k prestavbe hudobného školstva, bol v Tisovci jeden rok riaditeľom Pavel Hudec. Po ňom prevzal vedenie na 6 rokov Pavel Engler. Roku 1951 boli všetky školy definitívne poštátnené a začali najskôr

vo väčších, neskôr aj v menších mestách vznikajú hudobné školy ako samostatné pedagogické jednotky. Tak to bolo aj v Tisovci. O rok na to sa riaditeľom školy stal na 2 roky Július Spech. Potom, od roku 1954, preberá vedenie Leopold Krull / husle /.

Roku 1955 prichádza z Prahy do Tisovca mladý učiteľ Jaroslav Brzák /klavír, akordeón, hudobná teória / s manželkou Elenou / klavír /. Učiteľský kolektív doplnila Terézia Siničáková / klavír /. V školskom roku 1958 – 1959 sa riaditeľom na jeden rok opäť stal Július Spech. Od tohto obdobia viedol i dychovú hudbu, ktorá vznikla v bývalých tisovských Hámroch už roku 1893. Zaslúžil sa aj o vybudovanie terajšieho Mestského kultúrneho strediska, vtedy Závodného klubu Švermových železiarní. Posledným riaditeľom pred transformáciou hudobných škôl na ľudové školy umenia bol Štefan Virágh / 1959 – 1960 /.

Ľudová škola umenia

Rok 1960 nebol prelomový len pre hudobné školy, ale aj pre Jaroslava Brzáka. Ten sa v tomto roku stal riaditeľom a žezlo statočne držal až do roku 1996, čiže neuveriteľných 36 rokov. Pod jeho vedením v tom období získaval prvé klavírne skúsenosti aj Marián Lapšanský / absolvoval roku 1962 /, terajší profesor, vynikajúci klavirista, riaditeľ Slovenskej filharmónie v Bratislave, pedagóg klavírnej hry na VŠMU v Bratislave, Prahe a Akadémii umenia v Banskej Bystrici.

Do roku 1965 vyučoval spolu s manželkou a Júliusom Spechom, ktorý sa po zrušení vysokej školy presťahoval do Košíc za prácou spolu s ďalšími 15 členmi dychovej hudby. Na uvoľnené miesto učiteľa nastúpil Ľudovít Čonka.

V škole sa otvoril výtvarný odbor, ktorý 2 roky / 1968 – 1970 / externe viedla Mgr. Eva Manicová. Potom od septembra 1970 ju nahradil Štefan Pekár. Lenže pre malý záujem tento odbor po krátkom čase zanikol. Kolektív sa rozrastá roku 1972 o externého učiteľa hry na gitare Jána Plichtu a roku 1975 o učiteľa huslí a dychových nástrojov Jozefa Vladára. Obrodzenie zaznamenáva roku 1978 výtvarný odbor, ku ktorému sa vrátil opäť Štefan Pekár.

Základná umelecká škola

Roku 1989 sa škola presťahovala do priestorov bývalého rodného domu Štefana Marka Daxnera a o dva roky neskôr dostala hudobná škola definitívnu podobu názvu Základná umelecká škola. V tom istom roku nastupuje do školy čerstvý absolvent Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici, bývalý žiak školy, Mgr. Milan Matucha. Začal vyučovať dychové nástroje, hudobnú náuku a neskôr pre veľký záujem gitaru a keyboard. Roku 1966 sa riaditeľkou školy stala Mgr. Anna Ferencová / rod. Fašková / a do kolektívu pribudla Ľubica Sabová / akordeón / a Lenka Kováčiková / klavír /. O rok na to sa v škole začína vyučovať sólový spev vďaka mladej študentke, absolventke konzervatória v Banskej Bystrici, Kataríne Šulekovej. Záujem o dychové nástroje sa rozšíril a tak prichádza roku 1999 Katkin spolužiak z konzervatória Peter Skotnický. Do výtvarného odboru nastúpila bývalá učiteľka výtvarnej výchovy Základnej školy v Tisovci Mgr. Stanislava Matisová, ktorú roku 2000 vystriedala Karolína Krišková, absolventka Strednej priemyselnej školy textilnej v Ružomberku, odbor textilné výtvarníctvo a reštaurovanie textilu. Klavírne oddelenie posilnila erudovaná Elvíra Nagyová, bývalá riaditeľka

Základnej umeleckej školy v Rimavskej Sobote. Zvýšený záujem o klavírnú hru sa odzrkadlil roku 2001 v rozšírení pedagógov klavírnej hry o Evu Sendreiovú, bývalú učiteľku Základnej umeleckej školy v Hnúšti a Mgr. Vieru Böhmovú, absolventku Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici. Po dlhom čase sa otvoril predmet husle, ktorý začala vyučovať Marianna Martoňáková, no pre zdravotné problémy musela vyučovanie prerušiť. Karolínu Kriškovú nahradila čerstvá absolventka Pedagogickej fakulty Univerzity J. A. Komenského v Bratislave / výtvarný odbor / Mgr. Ivana Szőkeová.

V ďalšom roku, po odchode Evy Sendreiovej a Mgr. Viery Böhmovej, nastúpila do školy Mgr. Oksana Sčúrová, zboristka štátnej opery v Košiciach a začala vyučovať sólový spev, na plný úväzok nastupuje aj Ľubica Sabová (akordeón). Jaroslava Brzáka nahradila roku 2005 Mgr. Alžbeta Haasová, bývalá riaditeľka Základnej umeleckej školy v Jesenskom (učiteľka klavírnej hry).

Zmena nastala aj vo vedení školy, a to v máji 2006, kedy sa riaditeľom stal Mgr. Milan Matucha. Mgr. Anna Ferencová prijíma miesto riaditeľky v novovzniknutej Základnej umeleckej škole v Pohronskej Polhore, a to od septembra 2006.

Pod vedením Mgr. Milana Matuchu došlo od septembra 2006 v škole k rozšíreniu odborov. Vznikol odbor literárno-dramatický, ktorý 3 roky viedla Mgr. Marta Svobodová, učiteľka slovenského jazyka a hudobnej výchovy v Základnej škole Dr. V. Clementisa v Tisovci.

Dychové nástroje začal vyučovať Vojtech Oláh, absolvent školy, hru na husliach a gitare Ladislav Bartko, pedagóg Základnej umeleckej školy v Prešove. V septembri 2007 po odchode Ladislava Bartka prebral hru na husliach a gitare Ján Lakatoš. Po ňom učila krátkodobu externe Mgr. Katarína Sušilová z neďalekej umeleckej školy v Revúcej. Hru na klavíri začala vyučovať ako čerstvá absolventka Konzervatória v Košiciach Hajnalka Vargová. Literárno-dramatický odbor prebrala v septembri 2009 Marianna Byssová. Hru na gitare začína vyučovať Jozef Illés.

V školskom roku 2010/11 odišla do Košíc Mgr. Oksana Sčúrová, čo malo za následok zánik speváckeho oddelenia. Janku Hláskovú vystriedala vo funkcii administratívnej pracovníčky Viera Krišková.

V roku 2011 sa na základe úspešného výberového konania stala riaditeľkou Mgr. Ľubica Sabová. Mgr. Milan Matucha sa venoval vyučovaniu hudobnej náuky, hry na keyboarde a zobcovej flaute.

V tom istom roku vzniklo pri ZUŠ občianske združenie, ktoré bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra dňa 30.12.2011 pod názvom Musae Taxovia (Múzy Tisovca). Cieľom OZ je podporovať akékoľvek umelecké aktivity detí, mládeže, občanov Tisovca, formovať kultúrne povedomie, úctu k tradíciám, folklóru, remeslám a umeniu.

Celá činnosť je zameraná hlavne na spoluprácu s miestnymi školami a rozšírenie tejto spolupráce, i partnerských vzťahov, na ďalšie školy na Slovensku i v zahraničí. Nosné je i organizovanie tvorivých dielní, predovšetkým so zapájaním domácich remeselníkov, pomoc pedagogickému zboru ZUŠ pri organizovaní koncertov, výstav, zintenzívnenie spolupráce s rodičmi žiakov a iniciovanie a podpora vzniku ľudovej hudby pre DFS Čížiček a FS Tisovec. V septembri 2012 sa obnovilo husľové oddelenie, ktoré dodnes vyučuje Mgr. Ing. Jana Janeková, PhD. Okrem toho prebrala všetky ročníky hudobnej náuky. Po odchode Jozefa Illéša zastrešujú gitarové oddelenie dvaja externí učitelia: Mgr. Andrea Karaffová a Peter Kubíni. Vieru Kriškovú nahradila Bc. Edita Miklášová.

Po trojročnej odmlke sa v školskom roku 2013/14 obnovil literárno – dramatický odbor, ktorý viedla Alena Pivovarčiová, PhDr. a prvýkrát v histórii školy sa otvoril tanečný odbor pod vedením Jany Laurovej, čím sa základná umelecká škola stala plne organizovanou školou. Po jej odchode ju nahradila v školskom roku 2014/15 Jana Kubíniová spolu so JUDr. Štefanom Balážom, ktorý obohatil tanečný odbor o spoločenské tance.

V literárno-dramatickom odbore tiež nastala zmena, Alenu Pivovarčovú, PhDr. vystriedala na jeden školský rok Jana Kaprálová. Na materskú dovolenku odchádza účtovníčka školy Edita Miklášová, ktorú prichádza zastúpiť Mária Bagačková.

V januári 2015 odchádza na materskú dovolenku aj Hajnalka Vargová a na jej miesto nastupujú dvaja učitelia: bývalá riaditeľka školy Anna Ferencová a mladá klaviristka Mária Lakatošová z Rimavskej Soboty.

Školský rok 2015/16 priniesol ďalšie zmeny vo vedení tanečného a literárno-dramatického odboru v osobe Martiny Ľuptákovovej, ktorá zastrešila vyučovanie v oboch odboroch súčasne.

V júli 2016, po úspešnom výberovom konaní, bol menovaný do funkcie riaditeľa školy Mgr. Milan Matucha.

Ďalšie zmeny v pedagogickom zbore nastali v školskom roku 2016/17, kedy po odchode Martiny Ľuptákovovej prichádza na miesto učiteľa literárno-dramatického odboru Michal Stejskal (tanečný odbor naďalej vedie JUDr. Štefan Baláž) a z materskej dovolenky sa na miesto učiteľky klavírnej hry vracia Mgr. Hajnalka Vargová. V školskom roku 2017/18 došlo k posledným zmenám. Aj napriek enormnej snahe zaniká pre nízky záujem literárno-dramatický odbor. Z tanečného odboru odchádza JUDr. Štefan Baláž, ktorého nahrádza Katarína Mikušová. Z gitarového oddelenia odchádza Peter Kubíni a nahrádza ho Jakub Beľák z neďalekej Revúcej. Začiatkom šk. r. 2018/19 náhle opúšťa kolektív Mária Lakatošová a nahrádza ju Mgr. Alžbeta Dúbravská. V marci 2020 bolo na 3 mesiace pozastavené vyučovanie v dôsledku ohrozenia koronavírusom COVID-19. V apríli 2020 odišla na MD Mgr. Hajnalka Vargová. Na jej miesto prišiel od septembra 2020 Mgr. art. Ľubomír Horváth. Pedagogický kolektív pracoval v nezmenenej zostave počas celého šk. r. 2020/21. Od začiatku šk. r. 2021/22 doplnila kolektív Mgr. Alžbeta Dúbravská, z dôvodu zníženého úväzku Mgr. art. Ľubomíra Horvátha.

4. Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu v základných umeleckých školách

V ustanoveniach § 50 zákona o výchove a vzdelávaní sú uvedené druhy štúdia, ktoré je možné v ZUŠ organizovať. Zodpovedajú cieľom a obsahu vzdelávania v ZUŠ. Parametre súvisiace s dĺžkou štúdia, jeho cieľmi, obsahom a zameraním sú podrobnejšie spracované v pedagogických dokumentoch.

ZUŠ organizuje prípravné štúdium, základné štúdium, štúdium s rozšíreným počtom vyučovacích hodín, skrátené štúdium a štúdium pre dospelých.

Prípravné štúdium má najviac dva ročníky. Je určené pre žiakov prvého stupňa základnej školy a pre nadané deti vo veku pred plnením povinnej školskej dochádzky. Je určené na intenzívne

diagnostikovanie umeleckých schopností žiaka a jeho následnú profiláciu v príslušnom umeleckom odbore.

Základné štúdium sa člení na dva stupne. Prvý stupeň má najviac deväť ročníkov a druhý stupeň má najviac štyri ročníky; aj pre žiakov, ktorí nenavštevovali prvý stupeň základného štúdia, možno zriadiť jednoročné prípravné štúdium. Základné štúdium je určené pre žiakov, ktorí spravidla v rámci prípravného štúdia preukázali príslušnú úroveň umeleckých schopností, zručností a návykov predpokladajúcu ich úspešný rozvoj v danom umeleckom odbore.

Rozšírené štúdium je určené žiakom, ktorí v základnom štúdiu preukážu mimoriadne nadanie a vynikajúce študijné výsledky. Formu rozšíreného štúdia možno uplatňovať až vo vyšších ročníkoch štúdia po preukázaní mimoriadnych schopností, zručností a návykov žiaka. Zaradenie žiaka do rozšíreného štúdia navrhuje triedny učiteľ. Návrh predkladá riaditeľovi školy do 31. marca školského roka, ktorý predchádza školskému roku, v ktorom má byť žiak zaradený do rozšíreného štúdia.

V skrátenom štúdiu sa žiaci pripravujú na štúdium na stredných školách, konzervatóriách a vysokých školách pedagogického alebo umeleckého zamerania.

Štúdium pre dospelých má najviac štyri ročníky.

Vyučovanie je individuálne a skupinové. Počty žiakov v jednotlivých vyučovacích predmetoch určujú učebné plány.

Riaditeľ ZUŠ môže prerušiť štúdium žiakovi na jeho žiadosť alebo na žiadosť jeho zákonného zástupcu.

5. Prijímanie žiakov na štúdium, organizácia prijímacieho konania

Termín prijímacích skúšok v školskom roku 2021/2022: **máj 2022, 13:00-17:00 hod. v priestoroch ZUŠ v Tisovci, Francisciho 803, 980 61 Tisovec.**

Ďalšie informácie sú zverejnené na stránke školy:

www.zustisovec.edupage.org

V § 52 zákona o výchove a vzdelávaní sa ustanovuje postup pre prijímanie žiakov na štúdium v ZUŠ.

Vzhľadom na potrebu zabezpečiť objektivnosť prijímacej skúšky riaditeľ školy zriaďuje trojčlennú prijímaciu komisiu a vymenúva jej členov. Prijímacia komisia objektívne posúdi momentálnu úroveň umeleckých schopností, zručností a návykov uchádzača o štúdium. V odôvodnených prípadoch môže zároveň navrhnúť riaditeľovi školy zaradiť niektorých uchádzačov do vyššieho ako prvého ročníka.

Prijímacia komisia na prijímacej skúške do prípravného štúdia posudzuje dispozície žiaka – jeho predpoklady pre štúdium v príslušnom umeleckom odbore. Vzhľadom na to, že v prípravnom štúdiu sa diagnostikujú dispozície žiaka a rozvíjajú sa jeho umelecké schopnosti s tým, že očakávaný výsledok nemusí byť vždy pozitívny, nezaručuje sa žiakovi postup do základného štúdia. Do základného štúdia postupujú iba žiaci, ktorí počas prípravného štúdia preukážu dostatočné umelecké nadanie a perspektívu ďalšieho umeleckého rozvoja.

Do základného štúdia, skráteného štúdia a štúdia pre dospelých možno prijať aj uchádzačov, ktorí neabsolvovali prípravné štúdium, ale úspešne vykonali prijímaciu skúšku do príslušného štúdia a preukázali požadovanú úroveň umeleckých schopností, zručností a návykov umožňujúcu ich úspešný rozvoj v príslušnom umeleckom odbore. Vzhľadom na špecifiká umeleckého vzdelávania a vzhľadom na osobitý rozvoj každého umeleckého talentu možno na štúdium prijať aj nadaných uchádzačov, ktorí nedosiahli alebo prekročili vek odporúčaný v učebnom pláne umeleckého odboru alebo študijného zamerania.

Vzhľadom na rôznu úroveň dispozícií jednotlivých žiakov pre štúdium a rôzne perspektívy rozvoja umeleckých schopností sa vek uvedený v učebných plánoch považuje za odporúčaný, nie záväzný.

Rozšírené štúdium je určené pre žiakov, ktorí preukázali mimoriadne nadanie a vynikajúce študijné výsledky. V § 52 ods. 5 zákona o výchove a vzdelávaní sa ustanovuje, že návrh na zaradenie žiaka do rozšíreného štúdia predkladá riaditeľovi školy triedny učiteľ.

Riaditeľ školy následne zabezpečí komisionálne preskúšanie žiaka. Skúšobná komisia by mala objektivizovať mimoriadne nadanie žiaka a zvážiť aj jeho ďalšie perspektívy rozvoja.

Na základe uvedených podkladov potom riaditeľ školy rozhodne o zaradení žiaka do rozšíreného štúdia.

6. Charakteristika žiakov

Prípravné štúdium ZUŠ

Prípravné štúdium má najviac dva ročníky. Je určené pre žiakov prvého stupňa základnej školy a pre talentované deti v predškolskom veku na intenzívne diagnostikovanie umeleckých schopností dieťaťa a jeho následné zaradenie do príslušného umeleckého odboru. Výchovno-vzdelávací proces reaguje prevažne na spontánne činnosti dieťaťa. Je dôležité venovať pozornosť psychologickým faktorom – prirodzenej túžbe dieťaťa po tvorivosti, hre a improvizácii – prebudiť vnímavosť, predstavivosť a následne formovať návyky. Hravý spôsob výučby PŠ zefektívňuje prácu, udržuje záujem dieťaťa a rozvíja jeho fantáziu. Dôležitá je atraktivnosť tém a objavnosť.

Žiaci PŠ - PHV majú možnosť študovať hru na nástroji aj v individuálnej forme štúdia.

- ❖ **I. stupeň základného štúdia ZUŠ** - problematika je uvedená v kapitole Medzinárodná klasifikácia vzdelávania ISCED (viď vyššie).
- ❖ **II. stupeň základného štúdia ZUŠ** je určený spravidla pre žiakov nad 15 rokov, ktorí absolvovali I. stupeň ZŠ, ZUŠ alebo ktorí až v tomto veku prejavia záujem o štúdium niektorého predmetu a odboru. ZUŠ väčšinou rešpektuje ich individualitu, vlastný záujem a voľbu študijného smeru. Štúdium má 4 roky, žiakov bez absolvovania I. stupňa je možné zaradiť do prípravného jednoročného štúdia.
- ❖ **Štúdium pre dospelých** má najviac štyri ročníky. Je určené pre uchádzačov, ktorí si chcú doplniť a rozšíriť svoje umelecké vzdelanie. Záujem o umelecké činnosti nie je vekovo limitovaný, preto v umeleckej oblasti musí školský systém viac než kdekoľvek inde vytvárať podmienky pre celoživotné vzdelávanie ľudí, ktorí umeleckou činnosťou chcú kultivovať svoju osobnosť.

- ❖ **Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** majú vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program, ktorý rešpektuje ich možnosti (špeciálne postupy, organizačné formy, personálne, materiálne podmienky, špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov).

Zabezpečenie výuky žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami:

HO, VO, TO zaradení sú: 0 žiaci (ZŤP, PPP)

Škola zabezpečí podmienky na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní.

- rozšírené vyučovanie,
- individuálnu starostlivosť žiakom pripravujúcim sa na profesionálnu dráhu (príprava na prijímacie skúšky),
- podpora individuálneho vyučovania od prípravného štúdia - možnosť pracovať so žiakmi podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu,
- spolupráca s odborníkmi - učiteľmi školy vyššieho stupňa,
- zvýšený počet možností prezentácie ich výchovno-vzdelávacích výsledkov.

Rozšírené štúdium je určené žiakom, ktorí v základnom štúdiu preukážu mimoriadne nadanie a vynikajúce študijné výsledky. V školskom roku 2021/2022 nie je nikto zaradený do rozšírené štúdia

V **skrátenom štúdiu** sa žiaci pripravujú na štúdium na stredných školách, konzervatóriách a vysokých školách pedagogického alebo umeleckého zamerania.

Podľa možností školy majú niektorí žiaci podľa UP možnosť študovať aj **nepovinne voliteľné predmety**. Učebné predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do Štátneho vzdelávacieho programu ako voliteľné predmety učebného plánu v jednotlivých odboroch ZUŠ, tvoria **voliteľnú časť vzdelávacieho programu ZUŠ**, t. j., nepovinne voliteľné predmety uvedené v platných učebných plánoch sa menia na **voľné hodiny**, ktorými škola disponuje v rámci školského vzdelávacieho programu a ktoré si ZUŠ sama zvolí a sama si pripraví ich obsah.

Profilovanie programového zamerania ZUŠ:

- a) výchova k spolupráci – projekty a verejné aktivity, práca v súboroch, telesách, komorných zoskupeniach a pod.(vid' projekty, telesá) ;
- b) podporovanie k tvorivosti – vyučovanie predmetu hra na keyboarde,
- c) podporovanie zdravej súťaživosti (súťaže – aktívna účasť žiakov, organizovanie nadregionálnej súťaže „Pódium mladých umelcov 2022“ v hre na keyboarde, školských súťaží a prehliadok).

7. Ukončovanie štúdia v základnej umeleckej škole

V ustanovení § 50 ods. 1 zákona o výchove a vzdelávaní je uvedený štandardný spôsob ukončovania štúdia v ZUŠ. Stane sa tak, ak žiak úspešne vykoná záverečnú skúšku.

Zriedkavo sa v ZUŠ vyskytujú prípady, keď žiak sústavne alebo závažným spôsobom porušuje školský poriadok. V týchto prípadoch môže riaditeľ školy rozhodnúť o predčasnom ukončení štúdia podľa § 50 ods. 2 písm. a) zákona o výchove a vzdelávaní. Ustanovenie § 50 ods. 2 písm. b) zákona o výchove a vzdelávaní splnomocňuje riaditeľa školy rozhodnúť o mimoriadnom ukončení štúdia v prípade neuhrádzania príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených so štúdiom.

Riaditeľ základnej umeleckej školy môže prerušiť štúdium žiakovi na jeho žiadosť alebo na žiadosť jeho zákonného zástupcu.

8. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Podmienky ukončenia štúdia v základnej umeleckej škole upravuje § 50, ods. 1 a 2 zákona o výchove a vzdelávaní. Bližšie časť A 2 Charakteristika a organizácia základného umeleckého vzdelávania.

Dokladom o získaní vzdelania v základnej umeleckej škole je vysvedčenie s doložkou v príslušnom odbore umeleckého vzdelávania v ZUŠ.

9. Charakteristika pedagogického zboru

Počet učiteľov je podľa potrieb veľkosti školy, pedagogická a odborná spôsobilosť je takmer 100%. V škole pracuje 9 pedagogických zamestnancov. 7 zamestnancov je v HO, po 1 pedagógovi v odboroch skupinového vyučovania - TO, VO. Dvaja pedagógovia si dopĺňajú kvalifikačné vzdelávanie, jeden pracuje na dohodu o pracovnej činnosti.

Viacerí pedagógovia sú umelecky aktívni v rôznych hudobných umeleckých telesách. Klavírny sprievod je zabezpečený vysokokvalifikovaným pedagógom.

➤ Ďalšie vzdelávanie učiteľov:

- Odborné vzdelávanie v rámci prípravy vedúcich pracovníkov na MPC.
- Využívanie možnosti kontinuálneho vzdelávania cez vzdelávacie inštitúcie v rámci odborných vzdelávaní potrebných pre ZUŠ.
- Možnosť získania I. alebo II. atestácie podľa zverejnených podmienok.
- Odborné vzdelávanie MPC a iných inštitúcií podľa ponuky.
- Odborné témy v rámci PK (ZUŠ R. Sobota).
- Pozorovatelia na súťažiach, prehliadkach a pod.
- Školenia CO, BOZP, ČK a pod.
- Iné vzdelávanie.

10. Projekty

Dlhodobé projekty:

- ❖ Rodinná Pohoda – koncert žiakov a ich rodinných príslušníkov, spojený s prezentáciou spoločne vytvorených výtvarných prác,
- ❖ Tvorivé dielne pod názvom: „Tradičné – Netradične“. Dielne: farmárska, výjazdová, aranžérska, dielňa zdravého štýlu, literárno-dramatická, hudobná (projekt bol schválený vedením BBSK v máji 2021),
- ❖ „Cesta na trh práce 2“ — J. Beľák (spolufinancovanie mzdy).

Aktivity HO, TO, VO:

✓ *verejné koncerty a výstavy:*

- Koncerty v rámci pripomienky represálií 50. rokov.
- Koncerty ku Dňu seniorov.
- Vianočný koncert a výstava (HO, TO, VO).
- Vianočný pozdrav pre obyvateľov DDaDSS v Tisovci.
- Vianočný pozdrav pre CSM a.s.
- Fašiangy v MŠ.
- ***Koncert ku dňu učiteľov.**
- ***Koncert pedagógov.**
- ***Rodinný koncert spojený s výstavou výtvarných prác (HO, VO),**
- Absolventský koncert žiakov HO, VO a TO.

✓ *interné koncerty a výstavy:*

- interné koncerty 1. a 2. časti I. stupňa, II. stupňa
- triedne a medzitriedne koncerty 2 x ročne (HO, TO),
- verejné tematické výstavy s vernisážou,
- otvorené hodiny pre rodičov,
- Dni otvorených dverí na ZUŠ,
- výchovné koncerty pre ZŠ, MŠ (všetky odbory),

✓ *menšie podujatia pre:*

- Mesto Tisovec,
- Domovy dôchodcov,
- Červený kríž,
- Maticu slovenskú,
- MsKS v Tisovci,
- Detský domov Škovránok,

✓ *príležitostné vystúpenia na objednávku.*

*** Pozn.: Uvedené naplánované akcie sa neuskutočnili z dôvodu opatrení MŠ SR spojených s ohrozením koronavírusom COVID-19.**

11. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

- Rodičovské združenie pri ZUŠ v Tisovci.
 - Rada rodičov pri ZUŠ v Tisovci.
 - Mesto Tisovec – zriaďovateľ.
 - školy a školské zariadenia: MŠ, ZŠ, EGT, GMH, SŠ, SOŠ, VŠ, súkromné školy.
 - ZUŠ Lipany.
 - medzinárodné hudobné organizácie: EMU - Slovakia (Asociácia ZUŠ SR), AUHS.
 - Konzervatórium J. L. Bellu v Banskej Bystrici.
 - Lokálna televízia Rimava.
 - Červený kríž.
 - Matica Slovenska.
 - Občianske združenia a neziskové organizácie.
 - sociálne, zdravotné a iné inštitúcie,
-
- orgány na škole:
 - Pedagogická rada,
 - Umelecká rada,
 - Rada školy,
 - predmetové komisie,
-
- organizácie a inštitúcie uvedené vo vzdelávaní učiteľov, aktivitách učiteľov.

Rada školy

- ustanovená v zmysle zákona č. 596/2003 a Vyhlášky MŠ SR č. 291/2004 Z. z.,
- zasadania prebiehajú podľa štatútu RŠ.

Ing. Ondrej Magyar – predseda, zástupca rodičov,
Ing. Jana Kubíniová – zástupca rodičov,
Karolína Krišková – zástupca rodičov,
Vojtech Oláh, DiS. art. – zástupca pedagogických zamestnancov,
Jakub Beľák, DiS. art. – zástupca pedagogických zamestnancov,
Bc. Edita Miklášová – zástupca nepedagogických zamestnancov,
Dušan Kojnok - delegovaný zástupca zriaďovateľa, poslanec MsZ.

12. Priestorové a materiálne–technické podmienky školy

ZUŠ Tisovec sídli v budove ZŠ Dr. V. Clementisa, v pavilóne nad školskou jedálňou. Ideálny je presun žiakov zo školského klubu, ktorý je v hlavnej budove a susedí s pavilónom, kde sa nachádza ZUŠ.

Škola má k dispozícii 8 tried, ktoré sú rozdelené podľa funkčnosti.

- triedy pre individuálne vyučovanie:

- trieda p. uč. Beľáka – gitara, cimbal,
- trieda p. uč. Horvátha – klavír,
- trieda p. uč. Janekovej – husle, klavír,
- trieda p. uč. Oláha – dychové drevené nástroje, bicie,

- multifunkčné triedy:

- trieda p. riaditeľa Matuchu – riaditeľňa + trieda pre vyučovanie hry na keyboard, dychové drevené nástroje, gitaru,
- trieda p. uč. Sabovej – akordeón, dychové drevené nástroje, keyboard a skupinové vyučovanie HN,

- triedy pre skupinové vyučovanie:

- trieda p. uč. Szőkeovej – VO,
- trieda p. uč. Mikušovej – TO.

Počet tried je v momentálnom stave žiakov a ponuke predmetov dostačujúci. Pre orchestrálnu hru škola získala za pomoci vedenia mesta Tisovec miestnosť v starej časti MsKS (v priestoroch bývalej kancelárie terénnej sociálnej práce), kde sa počas školského roka organizovalo vyučovanie orchestrálnej hry.

Materiálno-technické zabezpečenie ZUŠ (najmä technické) je na dobrej úrovni. Po dohode s poslancami MZ mohla ZUŠ využiť financie z eurofondov na rekonštrukciu podláh v triedach a zakúpenie potrebného nábytku a materiálno-technického zabezpečenia. Z uvedených financií vedenie školy zabezpečilo aj generálnu opravu krídla, ktoré bude umiestnené v sobášnej sieni MsÚ. Táto sieň bude slúžiť ZUŠ ako koncertná sieň na uskutočňovanie rôznych koncertov organizovaných ZUŠ a mestom Tisovec. Do budúca by sme ešte chceli získať do VO interaktívnu tabuľu. Naďalej je však potrebné zabezpečiť odborný servis jednotlivým hudobným nástrojom a počítačovej technike. Riešenie vidíme vytvorením finančnej rezervy v rozpočte školy na zabezpečenie servisu a opráv.

13. Finančné zabezpečenie :

a/ rozpočet,

b/ mimorozpočtové zdroje:

- úhrada nákladov (diferencovaná),
- RZ pri ZUŠ v Tisovci (spolupráca),
- sponzorstvo (vyhľadávanie).

14. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na:

- upravené a estetické prostredie tried, chodieb,
- zvýšenú komunikáciu medzi žiakmi, rodičmi a pedagógmi,
- budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom a medzi žiakmi a pedagógmi,
- aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách,
- propagácia všetkých podujatí je intenzívne zabezpečovaná:
 - vydávaním vlastných propagačných materiálov v spolupráci s RZ (pozvánky, programy apod.),
 - propagáciou v miestnej tlači,
 - podávaním informácií cez RTVS, TV Rimava a rozhlasové stanice,
 - tvorením vlastnej www stránky školy a jej pravidelnou aktualizáciou,
- pravidelne z každého podujatia sa realizuje a dopĺňa foto a videodokumentácia v elektronickej podobe, školská kronika,
- tradíciou na škole je každoročné tablo,
- propagačný materiál školy: ručne vyšívané pozvánky, nálepky, propagačné tašky s logom školy, bulletin školy v printovej a elektronickej podobe.

15. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

- bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie,
- poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci – vnútorná norma školy o zabezpečení dozoru nad žiakmi a vnútroškolský poriadok pre žiakov,
- pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru,
- pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií.

16. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde

má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu, ktoré sa budú v tomto školskom roku aktualizovať. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

2. Vnútroň systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov na základe:

- Pozorovania (hospitácie)
- Hodnotiaceho pohovoru
- Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)
- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia učiteľov žiakmi
- Hodnotenia pedagogických a ostatných zamestnancov školy príslušným vedúcim zamestnancom.

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je:

- aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠkVP. Dôraz je kladený na konštatovanie úrovne stavu a zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a stupeň dôležitosti,
- posúdenie toho, ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení.

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie, prostredie – klímu školy,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces – metódy a formy vyučovania,
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- výsledky vzdelávania,
- riadenie školy,
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov, kvalita výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú verejné a interné podujatia školy a analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, prehliadkach

17. Učebný plán

Školský učebný plán je postavený v súlade s cieľmi, uvedenými v aktuálnom kontexte v kapitolách I. a II. Všeobecne možno zhrnúť, že našim cieľom je umožniť a pomôcť každému žiakovi v rozvoji jeho schopností, zručností a vedomostí (kompetencií), ktoré mu dajú pevné základy pre budúci profesionálny i osobný život. Popri kompetenciách, priamo vyplývajúcich zo zamerania ZUŠ, chceme súčasne pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.

Budeme tiež formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie, vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov, posilňovať ich kritické myslenie a sebahodnotenie. V spolupráci s rodičmi žiakov budeme vychovávať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

Hodinové dotácie sú v zmysle platných rámcových učebných plánov schválených MŠVVaŠ SR od 01.09.2018 a podľa individuálnych podmienok a možností školy.

18. Učebné osnovy

Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu pre ZUŠ a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

V školskom roku 2021/2022 vyučovanie prebieha podľa platných učebných osnov. Pre každý predmet sa vypracovali vlastné učebné osnovy pre 1., 2., 3. a 4. ročník prvej časti I. stupňa základného štúdia (primárny stupeň vzdelávania) a 1., 2., 3. a 4. ročník druhej časti I. stupňa (nižší sekundárny stupeň vzdelávania), 1., 2., 3 a 4. ročník II. stupňa a ŠPD.

Obsahujú

1. Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.
2. Rozvíjajúce ciele, spôsobilosti, ktoré vychádzajú z kľúčových kompetencií.
3. Obsah, prostredníctvom ktorého rozvíjame kľúčové kompetencie a požiadavky na výstup.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.
6. Učebné zdroje – materiál, učebnice a školy, atď.

Pozn.: Učebné osnovy sú k nahliadnutiu v pedagogickej dokumentácii školy.

Tieto učebné osnovy budeme postupne v ďalších rokoch spracovávať a priebežne korigovať v nadväznosti pre ďalšie ročníky.

19. ZÁVER

Činitele pre tvorbu Školského vzdelávacieho programu školy na školský rok 2019/2020 boli:

- štátny vzdelávací program,
- zákony a všetky zákonné a vykonávacie predpisy, nariadenia, vyhlášky, dokumenty,
- rámcové učebné plány, základné a odporúčané materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu, pedagogicko-organizačné pokyny, ➤ koncepcia rozvoja a ciele školy,
- SWOT analýza,
- záväzne dokumenty a materiály školy (štatút, pracovný a organizačný poriadok, mzdové predpisy, kolektívna zmluva, sociálny fond, BOZ a PO),
- tradície školy,
- časový plán organizácie školy,
- hodnotiace správy o činnosti PK,
- materiálno-technické podmienky školy,
- výsledky spolupráce s rôznymi inštitúciami,
- predpokladané finančné možnosti školy.

Tento školský vzdelávací program je voľný, dlhodobý dokument, ktorý sa bude postupne dopĺňať a upravovať na základe prínosov, ktoré do výuky prinesie a po podrobnom rozbere v priebehu zavádzania ŠVP do praxe.

Školský vzdelávací program bol predložený Pedagogickej rade na schválenie **14.09.2021**.

Tisovec, august 2021

Mgr. Milan Matucha, DiS. art.
riaditeľ ZUŠ